

Dimitri Bontinck, *Scăpat din ghearele ISIS. Povestea adevărată a unui tată care și-a salvat fiul*, traducere de Silvia Palade, Editura Niculescu, București, 2018, 286 p.

Aproape de finalul anului 2018, în luna octombrie, liderul islaminst al grupării Sharia4Belgium, Fouad Belkacem¹, de origine belgiană, își pierde cetățenia și riscă să fie deportat în Maroc, după ce a fost acuzat că a trimis numeroși tineri belgieni să se înroleze în armata ISIS și să lupte pe frontul din Siria. Această decizie a fost contestată de avocata sa, care a argumentat că „familia lui a fost aici de 50 de ani, peste trei generații și că naționalitatea sa belgiană face parte din identitatea lui. Mai mult decât atât, în urma procesului, singura variantă ar fi deportarea în Maroc, stat unde valorile democratice nu sunt respectate, mai ales că acest caz a fost făcut public”. Cazul lui Fouad Belkacem nu este unul izolat: Malika el-Aroud² a fost prima femeie belgiană căreia i s-a retras cetățenia pentru legături cu organizația teroristă Al-Qaida în anul 2017, a executat o pedeapsă de 8 ani într-o închisoare din Belgia și se află în situația de a fi deportată în Maroc, țara de origine, dacă nu i se acceptă solicitarea de azil politic.

Autoritățile belgiene au acționat târziu în cazul lui Fouad Belkacem având în vedere că în anul 2015 a fost condamnat la 12 ani de închisoare pentru organizarea unui grup terorist. Dintre toate statele europene, cei mai mulți luptători în cadrul ISIS au provenit din Belgia. Este și cazul lui Jay, un tânăr belgian care începe să fie atras de religia musulmană și în scurt timp este prins în capcana extremismului islamist³, după cum relatează chiar tatăl său, Dimitri Bontinck, în cartea *Scăpat din ghearele ISIS. Povestea adevărată a unui tată care și-a salvat fiul*, titlul original fiind *Rescued from ISIS: the gripping true story of how a father saved his son*.

Dimitri Bontinck își începe cartea printr-un scurt paragraf în care descrie un motiv pentru care un adolescent și-ar schimba vizibil comportamentul: „o tânără marocancă și o criză prin care a trecut fiul meu după ce s-a despărțit de iubita lui”⁴. Prin urmare, de la o întâmplare obișnuită, acest tânăr devine debusolat, dezamăgit, nu împărtășește același valori precum prietenii săi, așa că încearcă să găsească răspunsuri în religie după ce prietena lui îl întrebase de ce nu se

¹BBC, *Fouad Belkacem: Belgian Islamist leader loses citizenship*, disponibil la <https://www.bbc.com/news/world-europe-45951138>, consultat la data de 10.08.2020.

² Sarah Johansson, *Malika El Aroud has requested political asylum in Belgium*, disponibil la <http://www.brusselstimes.com/belgium/justice/13013/malika-el-aroud-has-requested-political-asylum-in-belgium>, consultat la data de 04.08.2020.

³ Dimitri Bontinck, *Scăpat din ghearele ISIS. Povestea adevărată a unui tată care și-a salvat fiul*, Editura Niculescu, București, 2018.

⁴ *Ibidem*, p. 17.

convertește la islamism. Cu ajutorul internetului a început să se documenteze temeinic despre islam și, când această sursă a încetat în a-i oferi răspunsurile dorite, Jay a început să viziteze moscheea De-Koepel din Belgia, unde a cunoscut un imam și, la frageda vârstă de 16 ani, s-a convertit rostind „*La ilaha illa Allah, Muhammad rasoolu Allah*” (Nu există alt Dumnezeu adevărat decât Allah, iar eu mărturisesc că Mahomed este Mesagerul lui) (p. 28). În aceeași zonă, era localizat un grup format din salafiști radicali, intitulati Sharia4Belgium și conduși de Fouad Belkacem, „care doreau transformarea Belgiei într-un stat islamic care să fie administrat după regulile rigide ale Shariei. Primul-ministru trebuia să fie înlocuit de un calif, parlamentul trebuia să devină un Consiliu Shura, iar toți cei care nu erau musulmani ar urma să fie obligați ori să părăsească țara, ori să plătească jizya (taxă pentru necredincioși)” (p. 29).

Ce reprezintă legea Sharia? Sharia este legea musulmană fundamentală prezentă în toate instituțiile statului și după care se ghidează comunitatea islamică. Reprezintă legea supremă în stat deoarece încorporează sistemul civil și cel penal, aspecte ce țin de dogma religioasă, dar și diferite cutume transmise de generațiile anterioare, care au un grad ridicat de importanță. Modelul după care funcționează este preluat din Sfântul Coran și după învățăturile lui Mahommed trasuse în cartea sacră numită *Sunna*. În acest sens, conduita este esențială și nu se poate discuta despre conceptul de egalitate între sexe din prisma faptului că femeile sunt tratate inferior și nu au aceleași drepturi ca și bărbații.

Un alt aspect pe care îl regăsim în comunitatea islamică este legea criminală care presupune pedepse stabilite de Sfântul Coran, pedepse stabilite de o autoritate judecătorească și pedepse ce includ „legea talionului”. De asemenea, căsătoria și divorțul sunt exemple consacrate pentru țările islamice și pedepsele preluate din Coran sunt aplicate atunci când o persoană este acuzată de adulter sau întreține relații sexuale înainte de căsătorie, furtul, consumul de băuturi alcoolice etc, conform articolului lui Toni Johnson, ”Islam: Governing under Sharia”⁵. Pentru astfel de ofense, pedepsele pot fi relativ mai mici, prin biciuire, până la amputare sau chiar execuție. În același articol este menționat și faptul că pedepsele care țin de execuție sunt mai rare, în schimb toate celelalte sunt aplicate.

Radicalizarea lui Jay a pornit cu un curs de ideologie care dura 24 de săptămâni și un curs de arte marțiale, fapt care l-a convins pe tată că în realitate fiul său era pregătit pentru război.

⁵ Toni JOHNSON, *Islam: governing under Sharia*, disponibil la <http://www.cfr.org/religion/islam-governing-under-sharia/p8034>, consultat la data de 11.08.2020.

Astfel, în data de 21 februarie a anului 2013 Jay a plecat spre Amsterdam, a cumpărat un bilet de avion pentru aeroportul din Istanbul și de acolo destinația următoare a fost Siria pentru a face parte din grupările rebele care luptă împotriva armatei siriene, rebeli care mai târziu s-au alăturat radicalilor islamiști Daesh. Fiul lui Bontinck a afirmat că decizia plecării lui în Siria a fost motivată de atrocitățile comise de guvernul Bashar al-Assad împotriva civililor și a vrut să meargă în teritoriu să ofere ajutor. În prezent, acesta refuză să vorbească despre perioada petrecută în Siria, în schimb a declarat că nu regretă decizia aleasă. Când a ajuns în Siria, după “ o perioadă de pregătire compusă dintr-un antrenament pentru duranță, exerciții de tactică și curs de ideologie” (p. 55), jihadiștii l-au acuzat de spionaj și l-au trimis în închisoare timp de șapte luni, iar în scurtele conversații cu tatăl său îl mințea spunându-i că s-a dus în Egipt pentru a studia limba arabă, dorință deloc străină pentru părinți având în vedere pasiunea pentru islam.

În cartea lui Dimitri Bontinck sunt descrise și detalii despre propaganda ISIS necunoscută de statele occidentale, de exemplu sediul unde a locuit Jay era localizat în Kafr Hamra într-o fostă vilă a unui oficial al guvernului Assad dotată cu internet, playstation, televizoare moderne, piscine interioare și exterioare, livadă, mâncare din belșug, toate acestea pentru ca tinerii să nu simtă “dorul de casă” (p. 56). Din nou observăm o diferență între modul în care sunt tratați luptătorii europeni Daesh și soțiile acestora tot europene care nu au acces la astfel de resurse importante, de cele mai multe ori sunt închise și bătute. O altă față nevăzută a războiului purtat în Orientul Mijlociu se referă la uciderea dușmanilor pentru a fi răsplătit sau răpirea creștinilor pentru care s-au plătit recompense chiar și de „70.000 de euro pentru un singur ostatic” (p. 57).

Dimitri Bontinck menționează și cum s-a dezvoltat una dintre cele mai cunoscute rețele teroriste: “ISIS își are rădăcinile în Irak, în gruparea sunit-salafistă al-Qaida, care a fost înființată sub o altă denumire în 1999 de către iordanianul Abu Musab al-Zarqawi, un extremist care în anii 1990 încercase să răstoarne guvernul iordanian” (p. 99). În anul 2006, trupele americane îlucid pe al-Zarqawi și puterea a fost preluată de Abu Ayyub al-Masri. După doar patru ani acesta moare și în fruntea organizației ajunge irakianul Abu Bakr al-Bagdadi (p. 100), cel mai longeviv lider ISIS și cel care decide întreruperea relațiilor cu al-Qaida. Din aceeași carte aflăm că gruparea teroristă Jabhat al-Nusra s-a format tot din vechea ramură al-Qaida în anul 2012 când noul lider al-Bagdadi a trimis și a finanțat luptători pe frontul din Siria, grupare la care au aderat numeroși sirieni, fapt care va complica situația deoarece un an mai târziu, al-Bagdadi își redenumeste mișcarea cunoscută ca Statul Islamic al Irakului și Siriei Mari (p.105) cu mențiunea

că gruparea Jabhat al-Nusra face parte din această construcție. Acum este momentul în care cele 2 două grupări se despart și devin rivale întrucât aveau fixate obiective incompatibile: Jabhat al-Nusra lupta pentru înlăturarea de la puterea a guvernului Assad și ISIS lupta pentru înființarea califatului pe teritoriul Siriei și al Irakului.

În perioada în care Jay a stat în închisoare l-a cunoscut pe jurnalistul american James Foley pentru care jihadiștii cereau o recompensă în valoare de 100 milioane de euro. După șapte luni de închisoare, jihadiștii s-au convins că Jay nu era spion așa că l-au trimis ca santinelă în complexul Sheikh Najjar situat la o distanță de 16 km de Alep. Dacă înainte de începerea războiului civil acest complex reprezenta economia înfloritoare a Siriei, acum era cunoscut sub numele de Porțile Raiului pentru luptele sângeroase din zonă în urma cărora piereau sute de oameni: “ ceea ce a fost cândva unul dintre cele mai moderne centre industriale ale Siriei a devenit acum un loc al morții: depozite de alimente și mori de cereale au fost transformate în depozite de armament, subsolurile acestor clădiri au devenit acum dormitoare pentru rebelii care trăiesc aici ” (p. 136).

Noua funcție a lui Jay a conturat o doză de încredere din partea jihadiștilor și nu îl mai urmăreau ca în tabăra de antrenament, moment oportun pentru acesta să ia legătura cu tatăl său și să planifice evadarea prin Turcia. Întors în Belgia, a fost anchetat de polițiști și a povestit despre închisoarea în care era ținut prizonier jurnalistul american, însă nu a fost decisă nici o acțiune.

Abia în anul 2014 a avut loc o intervenție în locația descrisă de Jay, dar teroriștii mutaseră toți prizonierii, iar pe James Foley l-au decapitat într-un mod brutal și au postat videoclipul pe internet.

În prezent, din motive de siguranță locația lui Jay este necunoscută după ce a participat la procesul de punere sub acuzare a organizației Sharia4Belgium descriind toate etapele de recrutare folosite de Fouad Belkacem. Întoarcerea lui Jay în orașul natal a însemnat și o opinie publică divizată, chiar primarul declara jurnaliștilor că “nu dorește să aibă în orașul lui modele de radicalism musulman sau jihadiști care să atragă recruți pentru un război sfânt sau chiar să fie o sursă de nou radicalism și poate chiar de terorism” (p. 185). Prin urmare, o reintegrare în societate nu este posibilă odată ce ai făcut o greșală de această natură pentru că sentimentul de frică este mai puternic decât cel al iertării și înțelegerii. Experiența lui Jay pe teritoriul Siriei poate ajuta experții să obțină mai multe informații despre gruparea teroristă, modul în care e

purtat războiul, în ce constă tranziția unui adolescent spre extremismul musulman, care este traseul parcurs până în zona de război, etc.

La rândul său, liderul grupării Sharia4Belgium considera în momentul începerii procesului lui Jay în anul 2014 că principalul vinovat pentru ororile petrecute în Siria este Occidentul prin alegerea sa de a sponsoriza regimul Assad timp de decenii și că vina nu aparține acelorora “ care recrutează în întreaga lume și îi trimit pe musulmani în Siria, ci evidenta nepreptate a comunității internaționale” (p. 202).

Prin ce se diferențiază acest tată de alți părinți care trec prin situații similare? Dimitri are experiență militară, de la vârsta de 18 ani s-a înrolat în armata belgiană, a participat alături de ONU la misiunile de instaurare a păcii în Slovenia și a făcut parte din serviciile secrete. Chiar el spune că dacă nu ar fi avut această pregătire și experiență din trecut nu ar fi fost capabil să plece în Siria să-și aducă fiul acasă și după aceea să călătorească din nou și pentru alte familii să le salveze copiii dintr-o țară care nu le aparține pentru că nu este revoluția lor.